

Bilaga

Redovisning av forsknings- och lokala utvecklingsprojekt år 2018

Redovisning av forskningsprojekt

Socialrådgivning på nätet - slutrapport

Stockholms stad startade 2011 ett utvecklingsprojekt (Socialrådgivning online, 2011) med syfte att undersöka möjligheterna att lansera en internetbaserad socialrådgivning. Socialrådgivningen skulle göra det lättare för medborgare att få information om socialtjänsten. Den skulle också skapa lägre trösklar för medborgare att komma i kontakt med socialtjänsten.

Projektet utfördes i form av följeforskning med hjälp av forskare från Linköpings universitet. Syftet med studien var att löpande studera och bidra till utveckling av användargränssnittet på Stockholms stads nya hemsida för tjänsten. Utvärderingen skulle även följa kommunikationen mellan brukare och tjänsteman via mejl och chatt, projektets organisation samt undersöka hur målgruppen för socialrådgivningen ser ut och vilken typ av stöd och hjälp de söker och upplever att de får.

Av slutrapporten som lämnades in juni 2018 framgår att 1529 kontakter registrerades från maj 2013 till maj 2014.

Den genomsnittliga användaren var runt 30 år (medianålder 29, medelålder 32). Denna var oftare kvinna än man. Den vanligaste kontaktorsaken avsåg ekonomiskt bistånd men frågor om familjerätt, bostad och relationer var också vanliga. Det var betydligt vanligare att kontakten handlade om vuxna än barn och unga. Rådgivningen bestod av både upplysning och stöd.

Frågeformuläret som fanns på nätet medgav endast svar på fråga medan chattarna bestod av interaktion i realtid. De senare fick betydligt oftare en stödkaraktär.

Resultaten visade att medborgarna var nöjda med rådgivningen, både när det gällde att snabbt få kontakt med rådgivningen men också med den hjälp rådgivningen erbjöd.

Globenmodellen – analys av ett förändringsarbete inom försörjningsstöd i Enskede-Årsta-Vantör - slutrapport

Globenmodellen är ett utvecklingsprojekt inom försörjningsstödsenheten i stadsdelen Enskede-Årsta-Vantör (EÅV) som startade 2015 med stöd av lokala utvecklingsmedel (LUM-medel). Syftet har varit att förändra det egna arbetet gentemot klienter med långvarigt ekonomiskt bistånd. Denna grupp klienter har upplevts som särskilt utmanande eftersom de ofta har komplexa behov och förekommer hos flera samverkanspartners.

En forskargrupp från Linnéuniversitetet har studerat Globenmodellen genom intervjuer, observationer och studier av förändringsplaner under vår/höst 2017. Studiens övergripande ambition har varit att vägleda Stockholms stad i deras arbete med att utveckla idén om förändringsplan genom att identifiera centrala faktorer för att den ska stödja klienters självförsörjning. Fyra frågeställningar formulerades och besvarades.

1. Vilka arbetsmetoder använder sig enheten av i arbetet med förändringsplanen?

Förändringsplanen har integrerats i ett sammansatt arbetssätt kring försörjningsstöd som bl.a. innehåller en processkarta, MI-samtal med klienter och omfattande samverkan med externa aktörer för att mobilisera resurser och möjliggöra klientens förändring. EÅV:s erfarenheter visar att förändringsplan inte kan isoleras till enstaka kontakter utan att det krävs ett batteri av steg och insatser i individualiserade processer.

2. Hur uppfattar klienter att bli föremål för förändringsplanen?

Den ursprungliga tanken var att intervjua klienter men då detta visade sig svårt att genomföra har istället 48 förändringsplaner analyserats. Vid kommande studier kan andra metoder behöva tillämpas som en panel eller ett brukarråd med nuvarande eller före detta klienter.

3. På vilket sätt kan socialsekreterarnas arbete med

förändringsplanen främja ett professionellt socialt arbete?

Arbetet med Globenmodellen stärker det professionella sociala arbetet till viss del. Se de fem rekommendationer som lämnas i slutet av rapporten.

4. Vilka klienter är förändringsplanen särskilt lämplig/olämplig för? EÅV har inriktat sitt arbete på prioriterade ärenden men utan särskild urvalsprincip. Förändringsplanen och Globenmodellen har tillämpats på klienter med flera olika slags arbets- och försörjningshinder.

Vid analysarbetet har fyra bärande inslag i Globenmodellen identifierats. Dessa har analyserats särskilt.

Processtödet har varit framgångsrikt och innehållit bl.a. framtagandet av en processkarta, visualisering i form av illustrationer av processer, ledningsstöd och arbetsledarstöd, MI-utbildning och regelbundna gruppmöten.

Motivational interviewing (MI) är ett arbetssätt som tillämpas inom Individ och familj på EÅV. MI finns även inom flera andra verksamheter i stadens socialtjänst. MI har ingått i grundutbildningen vid implementeringen av IB för ekonomiskt bistånd. En rekommendation var att utveckla vidareutbildningen av MI till personalen och att dessutom prova MI i de ofta besvärliga kontakterna i samband med samverkan.

Samverkan är en verklig utmaning och innehåller många dimensioner. Fungerande samverkan bygger på inte bara EÅV:s intresse för information om sin verksamhet utan också på vilja från samverkansaktörer. Det finns en risk att processkartan blir en otillräcklig informationslösning på ett större strukturellt samverkansproblem. Befintliga samverkansöverenskommelser och andra styrdokument som reglerar samverkan kan behöva tydliggöras för samverkansparterna.

Forskarna granskade 48 *förändringplaner* och flera visade sig innehålla omfattande språkliga fel och andra oklarheter. En rekommendation var att konsultera juridisk expertis och se över utformningen av förändringsplan 4. Tydligare uppföljning av enskilda socialsekreterares arbete och förstärkt stöd kan även vara lämpligt.

Forskarna rekommenderade även att stadens ansvar bör förtydligas varför förändringplanerna bör kompletteras med ett avsnitt om stadens åtagande.

Användning av Motiverande samtal i Stockholms stad och kompetens vid 4 enheter efter handledning grundad på objektiv prestation - slutrapport

Stockholm stad har utbildat medarbetare i motiverande samtal (Motivational Interviewing/MI) från 2009 och framåt samt verkat för att medarbetare inom socialtjänsten ska använda MI. MI är en evidensbaserad samtalsmetod som syftar till att stärka individens egen inre motivation till förändring.

I föreliggande projekt rapporteras om två studier. Den ena är en enkätstudie som staden genomfört om enhetschefers åsikt om hur MI fungerar på enheten. Den andra studien är en utvärdering av MI på fyra av enheterna. I den studien har deltagares MI bedömts under en 12 månaders period med avseende på –”Hur mycket MI uppvisas i det här samtalet?”. Deltagarna har även bedömt vart och ett av sina samtal själva med avseende på hur väl de utför MI. Samtal mellan handläggare och skådespelare som spelade klient spelades in.

De inspelade samtalen kodades enligt en tillförlitlig manual för bedömning av hur väl samtalen överensstämmer med MI. Samtalen kodades av professionella kodare på MIC Lab. Efter ett samtalskodning kontaktades deltagaren för individuell handledning under 30 minuter över telefon, baserad på den objektiva kodningen.

Resultaten av kodningen på de fyra enheterna visar att med stadens hittillsvarande strategi för att implementera MI, så når 44% av deltagarna grundkompetens i MI och av dem är det 20% som når skicklig MI. MI ska helst utföras skickligt med klienter.

Efter 12-månadersperioden och fem tillfällen med träning och handledning grundad på inspelade samtal och kodning, så har gruppen förbättrat sig i måtten på MI-kompetens. Den positiva förändringen under perioden var i samma storleksordning som rapporterats i andra studier. Gruppens genomsnittliga förbättring ska ses i kontrast till att utan handledningsinsatser och aktiv träning finns det starkt forskningsstöd för att MI-kompetens försvagas och försvinner.

Emellertid, är det även vid utvärderingens slut, trots träning och handledning, en mindre grupp som visar svag MI-kompetens. Även detta visas i andra studier där MI implementeras i rutinvård.

I vilken utsträckning överensstämmer självskattning av färdigheter i MI med färdigheter i MI mätt

med oberoende skattning? Vid första samtalet visade analyser av samband mellan självskattning och oberoende skattning att det inte fanns något samband alls. Det innebär praktiskt att den som utövar MI inte uppfattar vad i samtalet som är väl utfört och vad som bör förbättras. Efter studieperioden hade deltagarna lite bättre skattningar av sina MI-prestationer. Emellertid, var det alltför svaga samband för att vara ett stöd i att veta hur man ska förbättra sina prestationer och vad som redan är bra. Det innebär även att en handledare som förlitar sig på medarbetarens beskrivning av samtal får en otillförlitlig information, liksom chef och ledning.

Resultaten dels i stadens webenkät dels av utvärderingen av MI-utförande och deltagarnas självskattning pekar mot att ledning och chef har svårt att få tillförlitligt och relevant underlag för sitt arbete med implementering av MI. Det saknas kriterier på hur chef ska kunna följa MI på sin enhet.

Med svag information om medarbetarnas MI-utövande har chef bristande möjligheter att ge stöd och vidta åtgärder för att klienter ska nås av evidensbaserad MI.

Redovisning av lokala utvecklingsprojekt

Samlarteam

Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsförvaltning

Samlarprojektets syfte är att skapa ett arbetsteam utifrån behoven hos personer med samlarsyndrom. Att tillämpa den bästa kunskapen som idag finns på området och i förlängningen skapa ett arbetsteam som andra stadsdelar kan vända sig till. Syftet är också att genom att stötta denna klientgrupp bättre minska brandfaror, personligt lidande, samt kostnader för saneringar och vräkningar.

Arbetsmetoden bygger på att skapa ett samarbete med klienten med hjälp av skattningsverktyg, tydlig målformulering, indelning av belamrade rum i sektioner, hemuppgifter i form av tydligt avgränsade arbetsuppgifter samt bilddokumentation.

Teoretisk bas för projektet utgörs av kunskaper från ett liknande projekt i Malmö, boken *Stuff* av Randy Frost och Gail Stekete, samt metodutformning och handledning av forskaren Volen Ivanov vid Karolinska Institutet. Alla i samlarteamet har även utbildats i att använda verktyg inom KBT.

Projektets resultat utgörs av ett nyskapat team inriktat på samlarsyndrom. Teamet har lyckats bättre än tidigare med att stötta klienter med samlarproblematik. Förvaltningen har även fått uppdrag från två andra stadsdelar och under året fördubblat antalet ärenden. Projektet har identifierat ett stort behov av kompetens inom detta område i Stockholms Stad. Under 2018 har EÅVs samlarteam föreläst om problematiken för drygt 600 biståndshandläggare.

Lösningssinriktad intensiv hemmabaserad familjebehandling (LIFH)

Farsta stadsdelsförvaltning

Under 2018 har en förstudie genomförts. Syftet med studien var att undersöka om LIFH är ett alternativ till en extern placering och om det leder till en positiv förändring för ungdomen och familjen.

Under 2018 har man jämfört in och ut värden via olika skattningsformulär av alla familjer som fått LIHF insats i av familjestödsenheten i Farsta. För att hitta framgångsfaktorerna har behandlarna gått igenom alla ärenden för att försöka se vad som har gjort skillnad i behandlingen.

Resultaten pekar på att en LIHF insats gör en positiv skillnad i familjernas liv och att det finns mer att utforska innan större slutsatser kan dras. Framgångsfaktorerna var skola, fritid, vänner, egna måendet och familjen.

Förstudien visar att LIHF insatsen har varit verksam och försvarbar, men den är inte tillräcklig för att ge svar på frågan om insatsen är verksam därför behöver insatsen undersökas och utvärderas vidare.

Kristeamets utvärdering

Farsta stadsdelsförvaltning

Utredningsenheten för barn och unga tillsammans med Familjestödsenheten, Farsta stadsdelsförvaltning, inrättade år 2016 ett team, Kristeamet, utifrån behov som framkom i arbetet med familjer med hög oro för barnets situation. Kristeamet består av tre familjebehandlare som arbetar på uppdrag av utredande socialsekreterare under utredningstiden.

Syftet med projektet har varit att undersöka Kristeamets bidrag till utredningsarbetet och huruvida teamets arbete bidrar till en förbättrad situation för utredare och familjer. Under 2017 undersökte projektet utredande socialsekreterares upplevelse och

erfarenhet av insatsen genom semi-strukturerade intervjuer. Under 2018 har arbetet fortsatt att fördjupa förståelsen kring Kristeamets insats med fokus på familjernas syn och upplevelse av Kristeamet. Frågeställningen för denna del av projektet har varit: *Vad tycker familjerna är betydelsefullt med Kristeamets insats? Vad är familjernas uppfattning gällande Kristeamets utvecklingsområden?*

Arbetet under 2018 har bestått i att arbeta fram ett strukturerat intervjuunderlag för att grundligt undersöka familjernas uppfattning. Intervjuarbetet har påbörjats och kommer att fortsätta under 2019. Projektet kommer under 2019 inrikta sig på att sammanställa den information som framkommit i intervjuerna.

Stockholms regnbågsteam

Farsta stadsdelsförvaltning

Utifrån den forskning som visar att HBTQ personer har sämre hälsa jämfört med övriga befolkningen på grund av att de i större utsträckning utsätts för fördomar, diskriminering och våld beviljades projektmedel för att göra en förstudie. Förstudien skulle fokuserade på frågor som kunde ge svar på hur behovet ser ut av riktat stöd med kompetent personal, behovet av en träffpunkt och stöd för anhöriga.

Under Europrideveckan 2018 som arrangerades i Stockholm, deltog medarbetare inom Farsta sdf socialpsykiatri samt brukare i ett tält på festivalområdet och en digital enkät fylldes i av besökare. Över 400 svar kom in som tydligt visar på att ett behov av riktat stöd finns. Stöd i form av boendestöd samt träffpunktsverksamhet där målgruppen HBTQ personer med psykisk ohälsa kan finna en stund för gemenskap, samtal och professionellt bemötande.

Resultatet från förstudien ligger till grund för stadsdelsförvaltningens fortsatta arbete med inriktning på tillgång till träffpunkt och personal med specialkompetens inom HBTQ.

Mätinstrument livskvalitet gruppbostad

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning

Det saknas ett mätinstrument inom kommunen som syftar till att mäta kvalitetskriterier i enlighet med intentionerna i LSS som till exempel självbestämmanderätt och delaktighet i samhällslivet. Brukarna behöver också tillgängligare kunskap och stöd för att kunna formulera hur de vill att personal ska agera utifrån insatserna. Detta är aspekter som kan påverka brukarnas livskvalitet avsevärt.

Under 2018 startades projektet MALK av denna anledning, som nu har undersökt / definierat livsområdena makt/ självbestämmande och tillgänglighet som kvalitetskriterier. Projektet utformar en kvalitetsmodell med mätinstrument och en brukarorienterad digital informationsplattform, en kombination som både mäter, säkerställer och följer upp kvalitét i grupp- och servicebostäder.

Projektet har under 2018 arbetat med grunderna till utformningen för kvalitetsmodellens komponenter. Kunskap och synpunkter har inhämtats främst från fokusgrupper med brukare och intervjuer och samtal med forskare, metodutvecklare, personal och verksamma inom den sociala omsorgen i Staden.

Projektåret har resulterat i nya viktiga brukarorienterade kunskaper, betydelsefulla synpunkter på utformning och påminnelser om vilka kvalitetskriterier som ofta inte blir belysta, men som har stor inverkan på livskvalitén. Vidare har kvalitetsmodellens form för webb och mobilapplikation börjat byggas i prototyper där funktioner förankras och vävs samman.

Bo kvar

Skärholmens stadsdelsförvaltning

Under 2018 har Skärholmens stadsdelsförvaltning bedrivit ett intensivt arbete kring hemlöshet. Arbetet har omfattat tre delprojekt som vardera haft tre olika finansieringar: hemlöshetsmedel, kompetensutvecklingsmedel och Lokala utvecklingsmedel.

Arbetet har omfattat en generell kunskapssatsning kring avhysningsprocessen och grundläggande hyresjuridik i syfte att öka medarbetarnas kompetens och därmed förebygga avhysningar, en genomförd forskningscirkel med fokus på barnfamiljer i osäkra boendeförhållanden samt inrättandet av en Bogrupp där bolotsar, föräldrarådgivare, hyresrådgivare och socialsekreterare med särskilt uppdrag att arbeta med barnkonsekvensanalyser arbetat med fokus på barnfamiljer i osäkra boendeförhållanden.

Sammantaget har den stora hemlöshetsatsningen genererat ökad kunskap om en grupp, barnfamiljer i osäkra boendeförhållanden, som av flera anledningar är särskilt angelägen att arbeta med. En av de främsta anledningarna att fokusera särskilt på gruppen är att barn som växer upp i osäkra boendeförhållanden löper överrisker att själva möta framtida svårigheter att etablera sig på bostadsmarknaden.

Förvaltningens forskningscirkel som genomförts som en del av projektet har bidragit till att lyfta barnens och föräldrarnas egna röster om sin levnadssituation. I både forskningscirkeln och Bogruppen så har kompetenser från olika enheter samlats vilket bidragit till ett erfarenhetsutbyte och etablering av en samverkan.

Alternativ Family Care (ALFACA) – mottagande av ensamkommande barn i familjehem
Skärholmens stadsdelsförvaltning
Projektet startades inte och medlen återbetalades på stadsdelsförvaltningens egen begäran.

Brukarskola på boende- och behandlingsenheten
Socialförvaltningens Boende- och behandlingsenhet

Under perioden har en projektgrupp satts samman bestående av biträdande enhetschefer för Syrenen, Ankaret, Edshemmet, Krukis, Bandhagshemmet samt Fot och Bostad Först.

Avtal har skrivits med Studieförbundet Vuxenskolan om utbildning i Din egenmakt, Sommarskola i form av utflyktsverksamhet bedrevs under sommaren på Bandhagshemmet utifrån deltagarnas önskemål. En kurs i Din egenmakt har genomförts på FoT/ BF under våren och under hösten genomfördes ytterligare fyra kurser på de medverkande enheterna.

Utifrån initiativ av personal och boende på Västberga boende genomfördes i juni en musikfestival för alla inskrivna inom Boende och behandlingsenheten. Samtliga musiker medverkade i evenemanget utan ersättning. Festivalen besöktes av ett 60-tal boende från enhetens olika verksamheter och utifrån den positiva responsen från besökarna planeras liknande aktivitet även nästa år.

I december månad genomfördes för andra året i rad en gemensam halvdag för brukare och personal inom Boende och behandlingsenheten. På programmet stod Brukarrevision och brukarinflytande (Brukarkraft), Min väg från husvagn till egenmakt (Musketörerna i Sollentuna) och ett numera traditionsenligt avslut av kören Gatans Röster där många av de medverkande bor eller har bott på någon av enhetens verksamheter.

Under 2017 genomförde Brukarkraft/Verdandi en brukarstyrd brukarrevision på Ankarets stödboende som skulle fungera som

basvärdering för att undersöka om aktiviteter genom Brukarskolan skulle öka känslan av delaktighet i boendet och med anledning av det gjordes en uppföljande revision under hösten 2018. Vid uppföljningen kunde revisorerna konstatera att viss förbättring gällande brukarinflytande hade skett under året. Men att skillnaden mer kan kopplas till brukarrevisionen i sig än till Brukarskolan då deltagandet har varit lågt.

Utmaningen under året har liksom tidigare år varit att trots stort intresse från enhetens brukare har deltagandet varit lågt. Planen om att anställa en projektledare med tidigare egen erfarenhet har inte kunnat genomföras på grund av anställningsstopp samt andra betydande organisatoriska förändringar under året inom Boende- och behandlingsenheten. Tanken med en sådan anställning skulle vara att brukarna i större utsträckning skulle kunna identifiera sig med denne och projektledaren skulle därigenom ha en större trovärdighet i uppdraget att utveckla brukarinflytandet.

Bostad direkt från gatan

Socialförvaltningens enhet för hemlösa

Förstudien har undersökt förutsättningarna för att erbjuda långvarigt hemlösa personer, utan etablerad socialtjänstkontakt som ej söker sig till stadens verksamheter och vistas i offentlig miljö i Stockholm stad en bostad direkt från gatan. Förstudien har även lämnat förslag till styrgrupp om nya arbetssätt riktade till målgruppen och gått vidare med ett resultat.

Initiativ till förstudien togs från Uppsökarteamet efter en inspirationsresa till Lissabon där arbetet med Bostad först skedde i det uppsökande arbetet och hela processen från gatan till stadigvarande boende ägdes av en och samma organisation vid namn Crescer. Här uppstod viljan att undersöka möjligheten att närma sig detta arbetssätt i en Svensk kontext. Uppsökarteamet, Enheten för hemlösa och Bostad först och Försöks- & träningslägenheterna i Stockholm stad har genomfört förstudien gemensamt.

Förstudien är uppdelad i en undersökande fas och en framåtblickande fas. Målgruppen har kartlagts och en brukarundersökning genomförts. Kunskap och erfarenheter har inhämtats från bl.a. berörda verksamhetsdelar i Stockholm stad och inspiration har sökts i resten av Sverige.

Förstudien visar att processen från gatan till Bostad först och andra stadigvarande boendeinsatser i nuläget är lång och består av många steg. Förslag på nya sätt att arbeta med målgruppen långvarigt hemlösa arbetades fram med hjälp av referenspersoner från verksamheterna och har mynnat ut i ett resultat som styrgruppen fattat beslut att gå vidare med och arbeta utifrån framöver.

Resultatet av förstudien är en samverkansform för Enheten för hemlösa, Uppsökarteamet samt Boende- och behandlingsenheten i Stockholm stad. Samverkansformen ämnar att utifrån en gemensam plattform strukturerat anpassa processen från gatan till stadigvarande boende för en avgränsad målgrupp långvarigt hemlösa uppmärksammas av Uppsökarteamet. Målsättningen är att processen, ur brukarens perspektiv, ska upplevas som ett erbjudande om stabilt boende direkt från gatan. Arbetet utifrån samverkansformen påbörjas i januari 2019.

Södermalmsmodellen

Södermalms stadsdelsförvaltning

Syftet med pilotstudien har varit att visa på vilket sätt ett systematiskt samarbete mellan arbetsterapeuter och boendestödjare på bästa sätt kan tillgodose den enskildes stödbehov. Det har också innefattat att utveckla arbetssätt och metoder för att främja den enskildes självständighet. För att få in ett jämställdhetsperspektiv i studien har även en jämställdhetsanalys enligt metoden Sjuan genomförts.

Den metod som användes var den gemensamma mötesformen Ärendeforum, där arbetsterapeuter och boendestödjare utvecklat arbetssätt för att stödja brukarna att i högre grad nå sina självständighetsmål och höja kvaliteten på uppföljningen av utförda insatser. Det mätinstrument som används för att mäta brukarnas förmåga att uppnå sina självständighetsmål har varit Måluppfyllelseskalen - MUS. Dessutom användes brukarundersökningar och semistrukturerade intervjuer med boendestödjare och verksamhetschef.

Resultaten tyder bland annat på att andelen brukare som var nöjda med de insatser som erbjudits har ökat, att brukarnas självständighet har ökat gällande sex stycken olika insatser/stöd samt att kvaliteten på uppföljningarna har ökat.

Nya startpunkten

Östermalms stadsdelsförvaltning

Östermalm stadsdelsförvaltning har under 2018 i samarbete med PEER Support hos NSPH Stockholms län genomfört en förstudie till ett projekt i syfte att utforska vad som är gynnsamt för att utveckla brukarmedverkan och brukarinflytande i träfflokalsverksamhet för personer som lever med psykisk ohälsa. Specifikt i detta fall de deltagare som vistas på Östermalms stadsdelsförvaltnings träfflokal Startpunkten, belägen i Hjorthagen.

Under förstudiens gång har brukarråd och en hälsofrämjande studiecirkel med fokus på egenmakt genomförts. Utöver detta har också kunskap inhämtats från en mängd studiebesök som gjorts på andra träfflokaler och från rapporter och annan litteratur som skrivits på temat brukarinflytande.

Resultatet visar på att nedan nämnda punkter är viktiga att ha i åtanke i träfflokalsverksamheten för att öka brukares/deltagares inflytande, engagemang och medverkan på träfflokalen:

- Att stärka och motivera deltagarna själva till att våga och orka uttrycka vilja och behov, genom kamratliga samtal och genom **egenmaktsutvecklande** studiecirkelar.
- Att skapa **kontinuerliga**, tydliga och trygga forum för att uttrycka åsikter och arbeta tillsammans i.
- Att skapa möjlighet till samtal och aktiviteter där **gemenskap** kan byggas och isolering brytas. Mellan olika deltagare men också mellan personal och deltagare.
- Att man som deltagare inte bara "servas" utan ges **eget ansvar och förtroende**.
- Att skapa en fräsch och **trevlig miljö** anpassad för både lugn och aktivitet.
- Att lokalen är **lättillgänglig**, ej för svår att hitta till och nå.
- Att anordna **blandade aktiviteter** som deltagare själva kan välja mellan, både i små och större grupper och där man motiveras till att byta miljö, använda sin kreativitet, arbeta med avslappnande och återhämtande aktiviteter såväl som rörelse och fysiskt stärkande aktiviteter. En viktig del i anordnade av aktiviteter är också att anpassa dem till de ekonomiska möjligheterna som finns till deltagande och hålla **låga priser** på allt från fika till resor utanför lokalen, då många deltagare har begränsad ekonomi.

